

חיבת תלמיד הגרמ"ש וקירובו

בשעלה לארץ הרב הגאון הצנוע ר' שעפטל (שפטיה) סג"ל ז"ל, תלמידו המובהק של הגרמ"ש ז"ל,* קירב אותו הרב מאד בימין-צדקו, ואחרי שלמד כמה שנים בירושלים בישיבת „תורת חיים” והקים ביתו לתפארה, מינה אותו כר"מ בישיבת „שערי תורה” ביפו (שבראשה עמד גיסו של הרב, הרב הגאון ר' יוסף רבי ז"ל, שאף הוא יצק מים על ידי הגרמ"ש, וכתב עליו מאמר-הערכה מקיף אחרי פטירתו).**

הר"ש סגל ז"ל היה מפורסם בישיבה בשם „העילוי מנישקעל”, למד אצל הגאון ר' ברוך-בער ז"ל בסלבודקה, וכשעבר אחר כך לטעלז, כינה אותו הגאון ר' אליעזר גורדון ז"ל — „הארי שבחבורה”. בצמאנו להוסיף דעת נסע לקריניק אל הגאון ר' זלמן-סנדר שפירא ז"ל, ואח"כ דבק בהגאון ר' מאיר שמחה ז"ל, ולא מש מאהלו במשך שנים. בלמדו בירושלים התקשר אל מרן הרב זצ"ל, ושהת בצמא את דבריו. גאון תורני זה ברח כל ימיו ממשרת רבנות, ולא היה ידוע לרבים, ורק גדולי התורה ידעו ערכו הרם. גפטר כ"ג חשון, תשכ"ז.

** הר"י רבי ז"ל — גדול בתורה ושקדן עצום — היה תלמיד מובהק של הגאון ר' יצחק רבינוביץ ז"ל מפוניבז, ולאחר שנשא את מרת רוחמה ע"ה, אחות מרן הרב זצ"ל והיה סמוך על שולחן חותנו בגריבה, היה מאד מקורב להגאון ר' מאיר שמחה ז"ל, והתבשם הרבה מתורתו. עבר אח"כ לוויילנא ולמד במשך עשר שנים בכולל-הפרושים, והגאון ר' חיים-עוזר ז"ל היה מוסר לו לעיון תשובות בהלכה וקונטרסי-חדושי.

במאמרו של הר"י רבי ז"ל על הגרמ"ש, הוא מוסר נוסחה חריפה מפיו, הממצה את הערכתו על גדולי האחרונים:

„מי שיש לו ה„שכל” של ה„תומים”, ההסברה של ה„נודע ביהודה”, ההיקף של הגר"א מוויילנא, דרך החשיבה של רבי עקיבא איגר, וההעמקה של ה„נתיבות” — זהו למדן אמיתי!”

מרן הרב זצ"ל פונה אל גיסו, שהיה מאד חביב עליו — „גיסי כאח לי” — בתוארים נעלים: „הרב המאור הגדול, עדיו לגאון ותפארת” (אגרות הראי"ה, ח"א, עמ' ע"ה), ובאגרת מיום י"ז שבט תרס"ז הוא כותב לו: „ככל האפשרי אחשק בכל לבבי, שיעלה כת"ר אל הקודש במוקדם האפשרי, כדי שנהיה בחסדי העליון ב"ה ביחד, לצורך עיונה של תורה וחפצי-שמים הגדולים והנישאים, שמזדמנים בע"ה בארץ-חמדה” (אגרות הראי"ה ח"א, עמ' ס"ח, וראה שם עמ' קנ"ה).

הרב אשר הספיק להכיר את רבי שעפטל מתוך משא ומתן של הלכה, והתרשם מהיקף ידיעותיו ודרך הלימוד שלו, היה מעוניין מאד שהר"ש ירצה שיעור גמרא גם בפני בעלי-בתים, בכדי לחבב תורה על לומדיה, בעמקות לימודו ונועם הסברתו, כפי שקיבל מרבו המובהק הגאון רמ"ש ז"ל, שאור תורתו היה שמח ומשמח לב הלומדים, וממתיק ומעריב עליהם את סוגיות הגמרא.

אכן היתה שם בעיא, שהרב צבי מנחם ציזלינג ז"ל,* היה מוחזק כבר בהגדת שיעור-גמרא מקודם, והיה צורך למצוא „מקום בראש" לשניהם, מבלי לפגוע ח"ו בכבודה של תורה. ועל כן פנה מרן הרב זצ"ל אל אחיו, רבי שאול-חנא קוק ז"ל, שכבר אז היה מנכבדי ת"א, וביקש את עזרתו המלאה, ובמכתב מיוחד אליו מיום כ"ט בתשרי תרפ"ד, כותב הרב: „אחי

ואמנם עלה הר"י רבי ז"ל לארץ בשנת תר"ע, והועמד בראש הישיבה והת"ת „שערי תורה" ביפו, ופעל במוסד עד יומו האחרון.

הר"י רבי ז"ל נפטר בט"ו כסלו תרצ"ב, וראה דברי הערכה על דמותו התורנית ואצילות אישיותו, מפי כתבם של ר' ישראל חבס ז"ל ור' שלמה רוהלד ז"ל („ההד" טבת, תרצ"ב). ובירחון הירושלמי-התורני „שערי ציון" חוברת א'—ג', תרצ"ב, נאמר: „המנוח היה גאון בתורה, חריף ובקי עצום, בעל זכרון נפלא, מפורסם בצדקתו ובמידותיו התרומיות, ענותן ומצניע לכת, התרחק תמיד מן הכבוד וישב באהלה של תורה בשקידה נפלאה שאין דוגמתה — — — הרביץ תורה ברבים ופעל הרבה לחיזוק היהדות ביפו ותל-אביב — — — השתתף הרבה בחידושי תורה בירחוננו „שערי ציון". וראה תשובת מרן הרב זצ"ל אליו בענין חמש טבילות של כהן גדול ביום הכיפורים (משפ"ט כהן עמ' רנ"ח).

הר"י רבי ז"ל הרשים בקומתו התמירה ואישיותו הנלבבת, כל אימת שהיה בא לבקר את הרב, גם אם אצה לו דרכו, היה נכנס לישיבה ומיד היה מתחיל במשא ומתן של הלכה עם טובי הבחורים, מקשה ומפרק, משיב ומיישב, והכל בסבר-פנים ורוב-נעימות. כשראה לפניו צעירים המתנצחים יפה בהלכה — שמת מאד והי' יוצא מבית המדרש כשפניו נוהרות.

* הרב צבי מנחם ציזלינג ז"ל, היה בנו של הרב הדרשן המפוראר ר' בן-ציון ציזלינג ז"ל, תלמיד הנצי"ב מוואלאזין ז"ל והגר"י בלאזר ז"ל. ת"ח מובהק אציל רוח ובעל מדות תרומיות. נפטר בת"א ב' טבת תרצ"ב, ובאותה חוברת „ההד" הנ"ל נתפרסמו דברי הערכה חמים גם עליו.